

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi EuropeAid/140562/IH/SER/TR

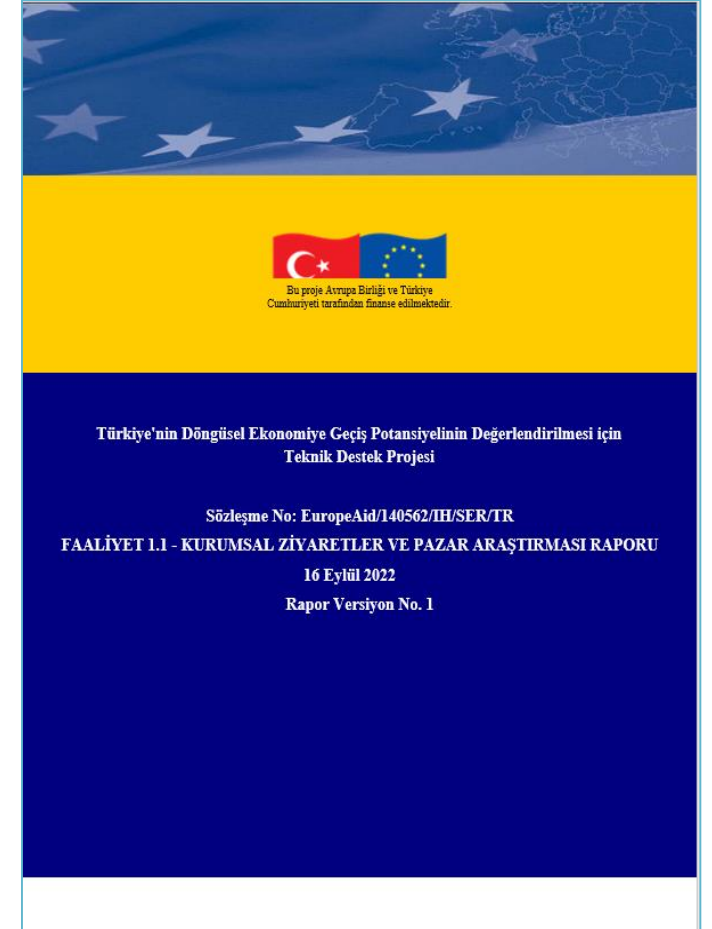
Piyasa Araştırması ve Kurumsal Ziyaretlerin Sonuçları

Ferda Ulutaş İşevi – SKD Türkiye

Faaliyet 1.2.2. Döngüsel Ekonomi Çalıştayları
6 Ekim 2022, Ankara, Türkiye

İçerik

- Amaç ve kapsam
- Metodoloji ve yürütölen çalışmalar
- Türkiye'nin döngüsellik değerlendirmesi çalışmaları
- Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi
 - Strateji ve faaliyetler
 - AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler
 - Ulusal politikalara ilişkin görüşler
- Zorluklar ve engeller – Destekleyici unsurlar
- Boşluk, ihtiyaç ve çözüm önerileri
- Fayda ve fırsatlar
- Sonuçlar

Amaç ve kapsam

AB Döngüsel Ekonomi Paketi ile ilgili Türkiye bağlamının kıyaslanması çalışmalarına ve projenin diğer adımlarına katkı sağlamak üzere, detaylı bir değerlendirme yapılabilmesine yönelik paydaş görüş ve katkılarının alınması

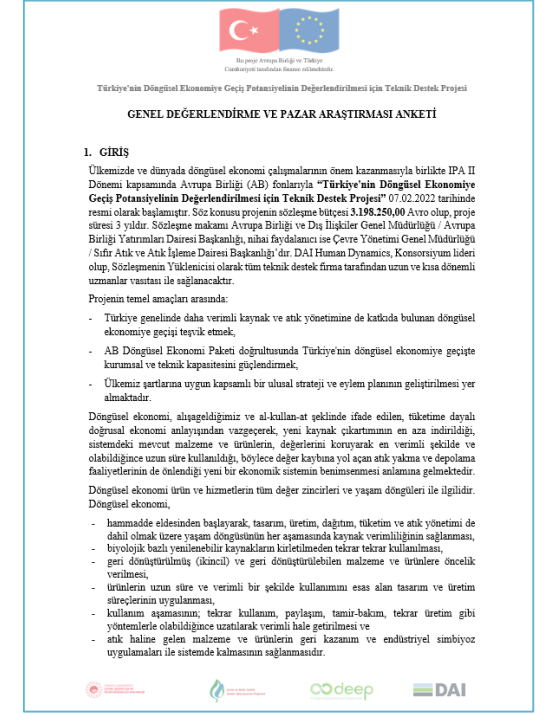
- Paydaşların mevcut durumlarının, katkı ve gereksinimlerinin belirlenmesi
- Paydaşların görüş ve önerilerinin alınması
- Türkiye'nin ulusal ve sektörel bazda döngüselliliğinin hesaplanabilmesi için gerekli verilerin temin edilmesi
- Paydaşların döngüsel ekonomi kavramı ve Proje ile ilgili bilgilendirilmesi
- İş birliği olanaklarının değerlendirilmesi

Metodoloji

Anket çalışması ve paydaş ziyaretleri

- Paydaş listelerinin oluşturulması
- Genel ve özel soruların oluşturulması (veri talebi)
- Anketlerin paydaşlara iletilmesi
- Görüşmelerin tamamlanması
- Sonuçların değerlendirilmesi
- Paydaşlarla veri talebi sürecinin takibi

Yürütülen çalışmalar

Paydaş listelerinin oluşturulması

- Kamu Kurumları (43)
- Uluslararası kuruluşlar (4)
- Üniversiteler (5)
- Özel sektörü temsil eden kuruluşlar (31) (*)
- Diğer STK'lar (3)

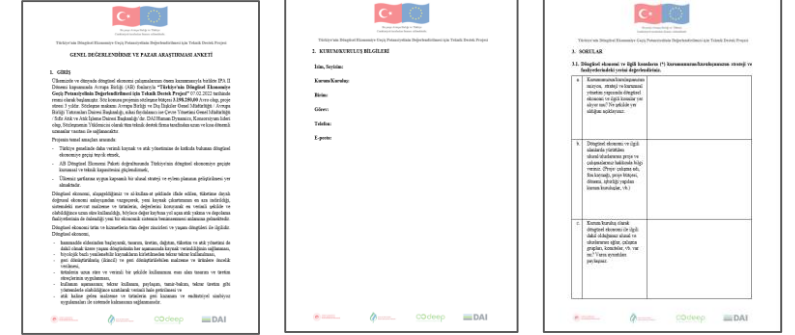
Toplam 86 kurum / kuruluş / birim

(*) Üye firmalara da anket iletimi

No	İsim	Adres	Sektör	Tarih	Sorumlu	Statü	İletim Durumu	Notlar
1

Yürütülen çalışmalar

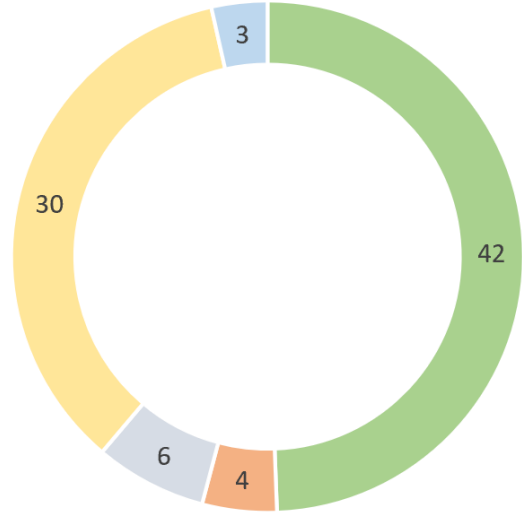
Anketlerin oluşturulması

- Döngüsel ekonomi ve ilgili konuların kurumun/kuruluşun strateji ve faaliyetlerindeki yeri (mevcut ve planlanan) (13 soru)
- Avrupa Yeşil Mutabakatı kapsamında yayımlanan AB-DEEP ile ilgili olarak kurumun/kuruluşun yaptığı değerlendirmeler ve çalışmalar (2 soru)
- Türkiye'deki döngüsel ekonomi ile ilgili mevcut politika ve eylem planları ile ilgili değerlendirmeleri (3 soru)
- Döngüsel ekonomiye geçiş süreci ile ilgili etki, gereksinim ve fırsatlara ilişkin değerlendirmeler (3 soru)
- Proje kapsamında sağlayabilecekleri katkılar (veriler)
- Konuyla ilgili belirtmek istedikleri diğer konular, görüş ve öneriler

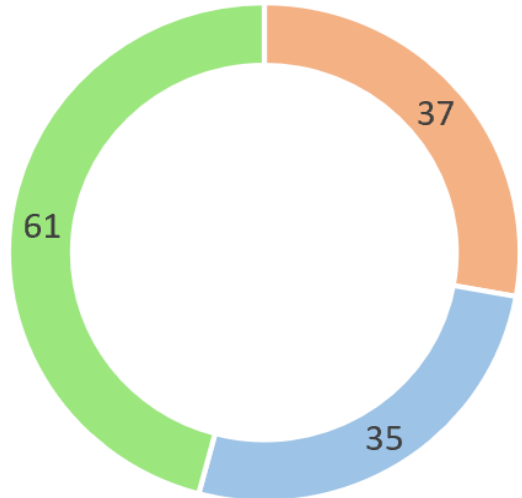
Yürütülen çalışmalar

Anket çalışmaları ve ziyaretlerin tamamlanması

- 85 kurum/kuruluş/birim ziyareti (4 Temmuz – 22 Ağustos)

- Kamu kurumları
- Uluslararası kuruluşlar
- Üniversiteler ve araştırma kurumları
- Özel sektör temsilcisi kurum ve kuruluşlar
- Diğer STK'lar

- 133 anket (63'ü ziyaret edilen) (1 Temmuz – 9 Eylül)

- Kamu kurumları
- Diğer kurum ve kuruluşlar
- Firmalar

Yürütülen çalışmalar

Anket çalışmaları ve ziyaretlerin tamamlanması

Kamu kurumları:

- T.C. Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- T.C. Ticaret Bakanlığı
- T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı
- T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
- T.C. Dışişleri Bakanlığı
- T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK)
- T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK)
- Kamu İhale Kurumu (KİK)
- T.C. Küçük ve Orta Ölçekli İşlet. Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB)
- Türk Standartları Enstitüsü (TSE)
- Türkiye Enerji, Nükleer ve Maden Araştırma Kurumu (TENMAK)
- Türkiye Çevre Ajansı (TÜÇA)
- Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü (MTA)
- Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü (MAPEG)
- Türkiye Belediyeler Birliği (TBB)
- Marmara Belediyeler Birliği (MBB)
- Güneydoğu Anadolu Projesi Bölge Kalkınma İdaresi

Uluslararası kuruluşlar

- AB Türkiye Delegasyonu
- Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP)
- Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Örgütü (UNIDO)
- Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO)

Üniversiteler ve Araştırma Kurumları

- Orta Doğu Teknik Üniversitesi – Çevre Mühendisliği Bölümü
- Hacettepe Üniversitesi – İnşaat Mühendisliği Bölümü
- Ankara Üniversitesi – Su Yönetimi Enstitüsü
- Boğaziçi Üniversitesi - Sürdürülebilir Kalkınma ve Temiz Üretim Merkezi
- Marmara Üniversitesi – Çevre ve Kimya Mühendisliği Bölümleri
- TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi

Özel sektör temsilcisi kurum/kuruluşlar:

- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)
- Türk Sanayicileri ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD)
- İstanbul Sanayi Odası (İSO)
- İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği (SKD Türkiye)
- Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED)
- Hedefler için İş Dünyası (B4G)
- Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kuruluşu (OSBÜK)
- Türkiye Çimento Sanayicileri Birliği (TÜRKÇİMENTO)
- İstanbul Hazır Giyim ve Konfeksiyon İhracatçıları Birliği (İHKİB)
- Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği (TGSD)
- Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu (TGDF)
- Türk Plastik Sanayicileri Araştırma Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV)
- Ambalaj Sanayicileri Derneği (ASD)
- Otomotiv Sanayicileri Derneği (OSD)
- Türkiye Müteahhitler Birliği
- Aydınlatma Gereçleri İmalatçıları Derneği (AGİD)
- Lastik Sanayicileri Derneği (LASDER)
- Petrol Sanayi Derneği (PETDER)
- Bilişim Sanayicileri Derneği (TUBİSAD)
- Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği (TAP)
- Değerlendirilebilir Atık Sanayicileri Derneği (TÜDAM)
- Geri Kazanım Sanayicileri Derneği, (GEKSANDER)
- Geri Dönüşüm ve Geri Kazanımçıları Derneği (GEKADER)
- Elektrik Elektronik Geri Dönüşüm ve Atık Yönetimi Derneği İktisadi İşletmesi (ELDAY)
- Kağıt Geri Dönüşüm Sanayicileri Derneği (AGED)
- Akümülatör Üreticileri ve Geri Kazanım Sanayicileri Derneği (AKÜDER)
- Tüm Akü İthalatçıları ve Üreticileri Derneği (TÜMAKÜDER)

Diğer STK'lar

- Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı (TTGV)
- Gıda Kurtarma Derneği
- Deniz Temiz Derneği (TURMEPA)

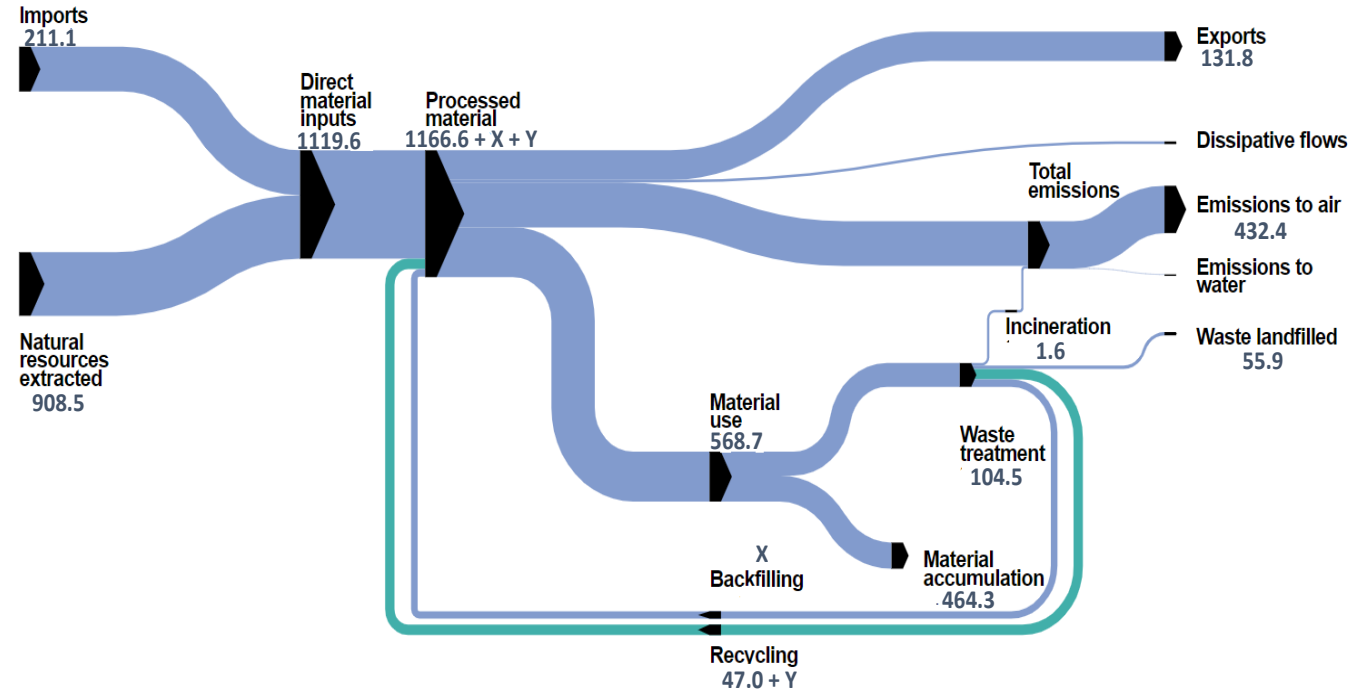
OSB'ler

- Dilovası OSB
- Çorlu Deri İhtisas ve Karma OSB
- Nilüfer OSB
- Kütahya 30 Ağustos OSB

Döngüsellik değerlendirme çalışmaları

Eurostat döngüsellik analiz metodolojisi doğrultusunda Türkiye için döngüsellik hesaplarının yapılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. Metodoloji Malzeme Akış Muhasebesi (MAM) yöntemine dayanmaktadır.

- Sankey Diyagramı
- Döngüsellik oranı
(döngüsel malzeme kullanımı/
toplam malzeme kullanımı)

Döngüsellik değerlendirme çalışmaları

Anket ve ziyaretler yoluyla ilgili kurumların olası katkıları değerlendirilmiştir.

- TÜİK
- Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı
- Ticaret Bakanlığı
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

- Madde Akış Hesapları (2010 – 2019)
- Atık bertaraf ve geri kazanım tesis göstergeleri (2018, 2020)
- Ekonomik faaliyetlere göre hava emisyon hesapları (2018, 2019)

Madde Akış Hesapları, 2010 - 2019		(Bin Ton - Thousand Tons)									
Material flow accounts, 2010 - 2019		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Yurtiçi üretim											
Domestic extraction (DE)											
Biyokütle	889 752	834 396	817 640	823 479	874 122	907 013	919 225	964 079	968 534	813 356	
Biyomasa	217 248	207 280	233 383	231 497	225 900	250 108	261 323	270 048	281 444	282 528	
Metaliye											
Metaliye	33 905	38 123	37 358	48 466	52 315	59 103	50 522	44 863	35 274	51 137	
Metaliye	556 154	583 430	485 558	480 358	529 175	537 415	531 511	572 225	518 670	389 218	
Fosil enerji	62 386	85 563	81 341	85 157	87 272	60 387	75 879	76 943	87 146	90 473	
İthalat											
Imports (I)											
Biyokütle	147 987	157 951	172 910	173 876	157 189	197 311	207 008	225 872	211 051	216 289	
Biyomasa	20 456	22 780	24 870	25 529	29 170	28 724	28 509	33 156	33 869	39 162	
Metaliye	44 700	47 980	51 033	52 533	55 544	55 840	55 094	59 514	56 367	51 881	
Metaliye	7 160	7 762	7 622	8 865	9 790	9 281	10 131	10 774	9 184	9 709	
Fosil enerji	68 640	72 028	81 519	79 379	60 085	95 789	104 919	113 976	103 668	108 716	
Diğer ürünler	7 024	7 420	6 966	7 450	7 600	7 696	7 695	8 447	7 935	8 780	
Diğer malzeme girişi											
Other material input (DMI = DE + I)											
İthalat	1 037 739	1 092 346	990 550	997 355	1 031 311	1 104 344	1 126 333	1 189 952	1 119 585	1 029 645	
İhracat											
Exports (E)											
Biyokütle	94 055	94 243	98 876	100 141	99 265	99 322	103 768	115 533	131 809	150 770	
Biyomasa	12 793	12 643	13 089	14 649	15 183	15 366	17 848	19 830	23 865	23 756	
Metaliye	26 591	28 142	30 419	30 332	29 106	28 778	27 593	30 988	35 990	37 448	
Metaliye	37 376	34 374	34 771	34 783	33 372	33 743	36 296	40 509	42 392	53 172	
Fosil enerji	9 495	9 324	10 524	9 722	10 255	11 072	11 141	11 802	13 791	19 422	
Diğer ürünler	9 798	9 790	10 073	10 605	11 349	11 403	10 950	12 514	15 763	18 954	
Yurtiçi madde tüketimi											
Domestic material consumption (DMC) = DMI - (E)											
	943 684	998 104	891 674	897 214	932 046	1 005 022	1 022 565	1 074 419	987 776	878 875	

Atık bertaraf ve geri kazanım tesis göstergeleri, 2018, 2020 ⁽¹⁾⁽²⁾		2018		2020	
Waste disposal and recovery facilities indicators, 2018, 2020 ⁽¹⁾⁽²⁾		2018		2020	
Atık bertaraf ve geri kazanım tesisleri sayısı		2 223		2 752	
Number of waste disposal and recovery facilities		2 223		2 752	
Atık bertaraf tesis sayısı		166		184	
Number of waste disposal facilities		166		184	
Düzenli depolama tesisi - Controlled landfill site					
Sayısı - Number		158		174	
Kapasite (m ³) - Capacity (m ³)		798 926 893		1 208 309 189	
Kalan kapasite (m ³) - Rest of capacity (m ³)		474 284 089		661 189 005	
Düzenli depolanan toplam atık miktarı (Ton)		55 878 883		77 762 423	
Total amount of waste landfilled (Tonnes)		55 878 883		77 762 423	
Düzenli depolanan tehlikeli atık miktarı (Ton)		16 753 047		31 884 941	
Amount of hazardous waste landfilled (Tonnes)		16 753 047		31 884 941	
Düzenli depolanan tehlikeli atık miktarı (Ton)		39 125 836		45 877 482	
Amount of non-hazardous waste landfilled (Tonnes)		39 125 836		45 877 482	
Yıkama tesisi - Incineration plant					
Sayısı - Number		7		10	
Kapasite (Ton/yıl) - Capacity (Tonnes/year)		757 002		842 222	
Yakılan toplam atık miktarı (Ton)		493 885		570 980	
Total amount of waste incinerated (Tonnes)		493 885		570 980	
Yakılan tehlikeli atık miktarı (Ton)		64 567		c	
Amount of hazardous waste incinerated (Tonnes)		64 567		c	
Yakılan tehlikeli atık miktarı (Ton)		429 319		c	
Amount of non-hazardous waste incinerated (Tonnes)		429 319		c	
Atık geri kazanım tesisi sayısı		2 057		2 568	
Number of waste recovery facilities		2 057		2 568	
Kompost tesisi - Composting plant					
Sayısı - Number		0		0	
Kapasite (Ton/yıl) - Capacity (Tonnes/year)		482 860		651 150	
Kompostlanan toplam atık miktarı (Ton)		138 054		127 065	
Total amount of waste composted (Tonnes)		138 054		127 065	
Üretilen kompost miktarı (Ton)					
Sayısı - Number		0		0	
Kapasite (Ton/yıl) - Capacity (Tonnes/year)		482 860		651 150	
Üretilen kompost miktarı (Ton)		138 054		127 065	
Total amount of waste composted (Tonnes)		138 054		127 065	

Ulusal Hava Emisyonları ve Hava Kalitesi Hesapları, 2018, 2019		Ulusal hava emisyonları ve hava kalitesi hesapları, 2018, 2019											
National air emissions and air quality accounts, 2018, 2019		National air emissions and air quality accounts, 2018, 2019											
Mülkiyet Türü - Sector	Sektör	2018		2019		2018		2019		2018		2019	
		Emisyon (t)	Ortalama Konsantrasyon (µg/m ³)	Emisyon (t)	Ortalama Konsantrasyon (µg/m ³)	Emisyon (t)	Ortalama Konsantrasyon (µg/m ³)	Emisyon (t)	Ortalama Konsantrasyon (µg/m ³)	Emisyon (t)	Ortalama Konsantrasyon (µg/m ³)	Emisyon (t)	Ortalama Konsantrasyon (µg/m ³)
Ulusal Hava Emisyonları - National Air Emissions													
Total national air emissions													
CO ₂	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
CH ₄	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
N ₂ O	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Hava Kalitesi Hesapları - Air Quality Accounts													
Air quality accounts													
PM ₁₀	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
PM _{2.5}	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
SO ₂	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000
NO _x	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000

Ziyaretler sonrası detaylı veri talepleri ilgili kurumlara iletilmiştir. Ulusal ve sektörel analizler gelen veriler doğrultusunda devam edecektir.

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

(*) Ayrıca, projeler, dahil olunan ağlar ve iş birlikleri, yayın ve etkinlikler, alınan eğitimler, finansal kaynaklar ve sağlanan teşvikler, geleceğe yönelik planlar için ayrı tablolar oluşturulmuştur.

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

Strateji ve faaliyetler (Kamu Kurumları)

Strateji ve faaliyetler (*)	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

- Çevre Kanunu'nda döngüsel ekonomi kavramına ve ilgili önlemlere yer verilmiş olması, iklim değişikliği kanun tasarısı, sıfır atık
- Sürdürülebilir, çevreye ve topluma duyarlı sanayi yaklaşımı
- Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum kapsamında yürütülen çalışmalar
- Bölgesel stratejilerde sürdürülebilir çevre ve yeşil ekonominin yer alması
- Yeşil OSB çalışmaları
- KOBİ'lere yönelik kapasite geliştirme faaliyetleri
- Su verimliliğinin arttırılmasına ve gıda israfının önlenmesine yönelik hedefler
- İyi ve organik tarım uygulamaları
- Madencilik atıklarının değerlendirilmesi ve ikincil hammadde kaynaklarının araştırılması

- ✓ Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bak.
- ✓ Ticaret Bak.
- ✓ Sanayi ve Teknoloji Bak.
- KOSGEB
- ✓ Tarım ve Orman Bak.
- ✓ Enerji ve Tabii Kaynaklar Bak.
- MTA, MAPEG, TENMAK
-

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

Projeler, dahil olunan ağlar ve iş birlikleri, yayın ve etkinlikler, alınan eğitimler, finansal kaynaklar ve sağlanan teşvikler, geleceğe yönelik planlar (Kamu Kurumları)

The image displays a grid of 30 small tables, arranged in 3 rows and 10 columns. Each table represents data from a different stakeholder or organization. The tables contain various types of information, including project details, publication lists, and activity records. Some tables have headers that correspond to the categories mentioned in the text below, such as 'Kamu Kurumları' (Public Institutions) and 'Diğer Kurum ve Kuruluşlar' (Other Institutions and Organizations). The data is presented in a structured, tabular format, allowing for easy comparison and analysis across different entities.

- 109 proje (araştırma projeleri dahil)
- 44 çalışma grubu/ağ/iş birliği/bağlantı
- 64 yayın
- 47 etkinlik
- 32 alınan eğitim

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

Strateji ve faaliyetler (Diğer Kurumlar)

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

- Avrupa Yeşil Mutabakatı'na uyum kapsamında yürütülen çalışmalar
- AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı
- Atık yönetimi, geri kazanım, geri dönüşüm
- Endüstriyel simbiyoz
- Kaynak verimliliği, iklim değişikliği ile mücadele
- Girişimcilik, inovasyon
- Sürdürülebilir kalkınma amaçları
- KOBİ'lerin yeşil dönüşümü
- AB pazarına yönelik sürdürülebilir ürün gereklilikleri
- Genişletilmiş ürün sorumluluğu
- Deniz çöplerinin azaltılması
- Gıda atıklarının önlenmesi

- ✓ SKD Türkiye (Döngüsel Ekonomi Platformu)
- ✓ TÜSİAD
- ✓ TURKONFED, B4G
- ✓ Sektörel birlikler (geri kazanım sektörü dahil)
- ✓ Yetkilendirilmiş kuruluşlar
- ✓ Üniversiteler, TÜBİTAK MAM

.....

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar				Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	
Strateji ve faaliyetler (*)						
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler						
Ulusal politikalara ilişkin görüşler						

Projeler, dahil olunan ağlar ve iş birlikleri, yayın ve etkinlikler, alınan eğitimler, finansal kaynaklar ve sağlanan teşvikler, geleceğe yönelik planlar (Diğer Kurumlar)

- 131 proje
- 92 çalışma grubu/ağ/iş birliği/bağlantı
- 97 yayın
- 91 etkinlik
- 40 alınan eğitim

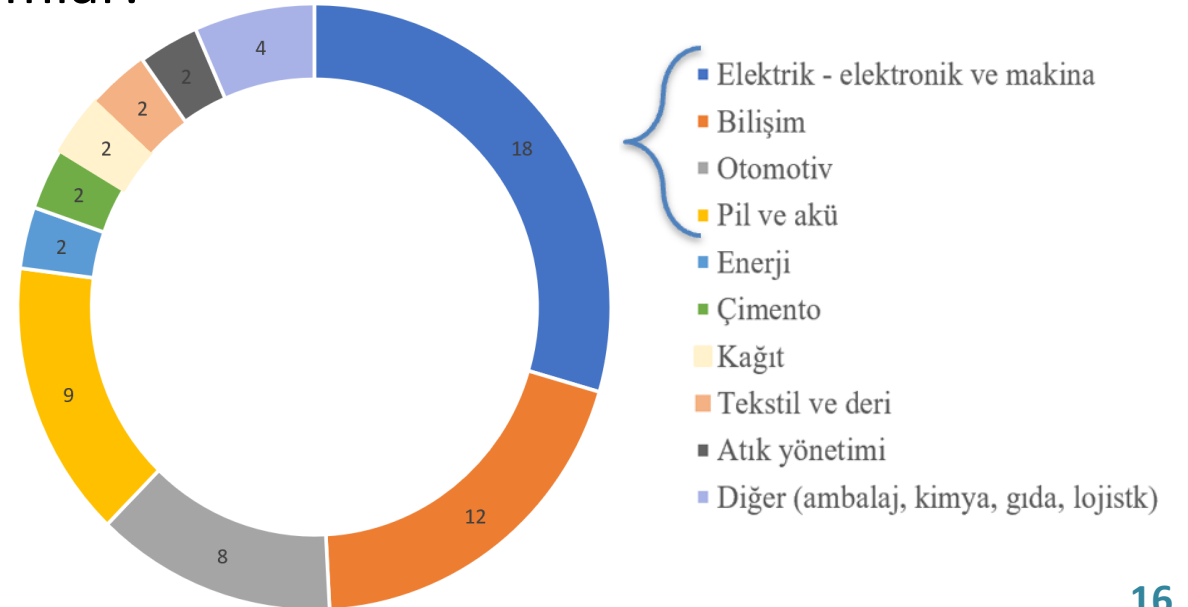
Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

Strateji ve faaliyetler (*)	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

Strateji ve faaliyetler (Firmalar – çoğu KOBİ)

- Döngüsel ekonomi konusu ile ilgili bilgi ihtiyacı, ilgili etkinliklere katılım isteği
- Döngüsel ekonominin hali hazırda firma stratejilerinde yeterince olmaması
- Yeşil Mutabakat ve net sıfır karbon hedefi ile ilgili bilgi sahibi oldukları
- Döngüsel ekonomi ile ilgili mevcut yaklaşımlar:

- Biyo-bazlı malzemelerin üretimde girdi olarak kullanılması
- Tehlikeli kimyasal kullanımının minimize edilmesi

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

Strateji ve faaliyetler (Firmalar – çoğu KOBİ)

- Ürünlerin geri dönüştürülmüş malzemedен üretilmesi ve geri dönüştürülebilir olması
- Ürünlerin uzun ömürlü olması, tamir, bakım, yenileme, piyasaya sürülen ürünlerin takibi
- Piyasaya sürülen ürünlerin genişletilmiş üretici sorumluluğu çerçevesinde toplanması ve geri kazanımının sağlanması
- Ürünlerin kullanım sonrası ikincil kullanım alanlarının araştırılması
- Yenilenmiş cihaz satışlarında KDV oranının %1'e indirilmiş olmasının sağladığı avantaj

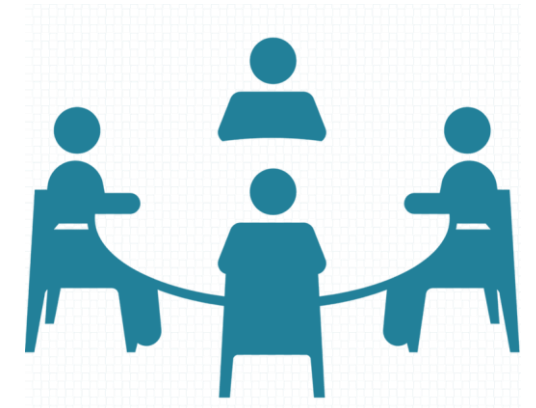

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

Strateji ve faaliyetler (*)	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler (Kamu kurumları)

- Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen Yeşil Mutabakat Eylem Planı çalışmaları ve ilgili çalışma grupları
- Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sorumluluğundaki Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı hazırlanması - Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi'nin önemi

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

Strateji ve faaliyetler (*)	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler (Kamu kurumları)

- Üzerinde durulan konu başlıkları:
 - Sürdürülebilir ürün tasarımı, eko-tasarım kriterleri,
 - Geri dönüştürülmüş içerik kullanımı, tehlikeli kimyasalların kullanımının sınırlandırılması,
 - Genişletilmiş üretici sorumluluğu,
 - Dijital ürün pasaportu, çevre etiketi,
 - Ambalajlar, plastikler, mikroplastikler, depozito sistemi,
 - Atıkların bertarafı bağlamında üretici sorumluluklarının artırılması,
 - Arıtılmış suyun yeniden kullanılması,
 - Rekabet gücünün korunması için uyum sürecinin hızla tamamlanması

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler (Diğer kurum ve kuruluşlar)

- Planı detaylı inceleyen, gelişmeleri takip ederek ve sektörel değerlendirmeler yaparak üyelere ve paydaşlara bilgilendirme yapan kuruluşların bulunması
- Sürdürülebilir Ürün İnişyatifi, Eko-Tasarım Direktifi, Dijital Ürün Pasaportu ve REACH üzerinde özellikle durulması
- Türkiye özelindeki değerlendirmelerin önemi
- Uyum için teknik uzmanlık, teşvik ve finansal desteklere duyulan ihtiyaç

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler (Diğer kurum ve kuruluşlar)

- Sektörel kuruluşların kilit değer zincirlerle ilgili eylemlere yönelik vurgu ve görüşler.
Ör.:
 - Yapı malzemeleri direktifindeki revizyonların ve beklenen gelişmelerin getireceği yükümlülükler
 - Elektronik atıkların içerisinde bulunan bilgi ve verilerin güvenli imhası
 - Akülerin daha dayanıklı, onarılabilir nitelikte üretilmesi
 - Ambalajda karışık/kompozit yapılardan uzak durulması gerektiği, vb.

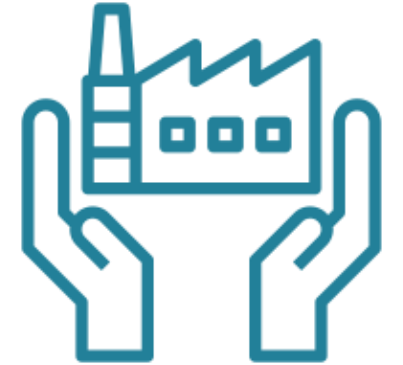

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler (Firmalar)

- Genellikle Avrupa Yeşil Mutabakatı geneli ve karbon azaltım hedeflerine daha odaklı
- Özellikle KOBİ ölçeğindeki firmaların AB DEEP açısından kapsamlı bir değerlendirme yapmadıkları
- AB DEEP ile ilgili olarak özellikle geri dönüşüm, yeşil ve dijital dönüşüm, dijital ürün pasaportu, uzun ömürlü ürün, yeşil satın alma konularına ve değer zincirinin önemine vurgu

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

Ulusal politikalara ilişkin görüşler (Kamu kurumları)

- Çevre Kanunu ve 11. Kalkınma Planı'ndaki ilgili maddeler
- Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına uyum yaklaşımı
- Sıfır atık uygulamaları ile elde edilen kazanımlar
- Alternatif ham madde kullanımındaki artış
- Geri dönüşüm yatırımlarının desteklenmesi, arıtılmış suların kullanılması, gıda kayıp ve israfının önlenmesi, vb. ile ilgili hedefler
- Türkiye Yeşil Mutabakat Eylem Planı kapsamındaki Yeşil ve Döngüsel Ekonomi Başlığı

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

Ulusal politikalara ilişkin görüşler (Kamu kurumları)

- Döngüsel ekonominin temel prensiplerini ve yasal çerçevesini belirleyecek, kanun düzeyinde bir hukuki düzenlemenin gerekliliği
- Döngüsel ekonomi özelinde ve bütün bileşenlerin aynı ayrıntıda ele alındığı bütüncül bir belgenin gerekliliği
- Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi kapsamında ülkemize özgü eylem planı hazırlanacak olması
- AB DEEP de dikkate alınarak AB müktesebatına uyum çalışmalarına hız verilmesi gerektiği
- Finansman boyutunun önemi, hibe kaynakların azalmakta olduğu, kredi ve garanti mekanizması gibi modellerin öne çıktığı, döngüsel ekonomi için bunların da değerlendirilmesi gerektiği

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar				Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	
Strateji ve faaliyetler (*)						
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler						
Ulusal politikalara ilişkin görüşler						

Ulusal politikalara ilişkin görüşler (Diğer kurum ve kuruluşlar)

- Geri dönüştürülmüş ham madde kullanımının birçok alanda zorunluluk olmadığı ve yeterince teşvik edilmediği
- Atık azaltımını ve önlemeyi destekleyecek araçların yetersiz olduğu
- Geri kazanım tesislerinin kriterlerinin iyileştirilmesi gerektiği
- Endüstriyel simbiyoz uygulamalarının önündeki mevzuat engellerinin kaldırılarak bu konunun yeniden düzenlenmesi gerektiği
- Kolaylaştırıcı teknik, idari ve finansal destekleyici unsurların düzenlenmesi, belge ve izin-lisans yükünün azaltılması
- Belediyelerin daha aktif rol oynaması
- KOBİ'lerin desteklenmesi
- Geri dönüştürülmüş plastik ham maddelerin ithalatı konusunda yasal mevzuat düzenlemeleri ihtiyacı

Paydaşlarla ilgili mevcut durum değerlendirmesi

	Kamu Kurumları	Diğer Kurum ve Kuruluşlar					Firmalar
		Uluslararası	Araştırma	Özel sektör tem.	Diğer STK	OSB	
Strateji ve faaliyetler (*)							
AB Döngüsel Ekonomi Eylem Planı (AB DEEP) ile ilgili bilgi ve faaliyetler							
Ulusal politikalara ilişkin görüşler							

Ulusal politikalara ilişkin görüşler (Firmalar)

- Bilgilendirme ve farkındalık yaratma ile ilgili politikalara ihtiyaç olduğu
- KOBİ'ler için bilinçlendirilme, eğitim, danışmanlık ve mentorlük sistemlerinin önemli
- Mevzuatlar doğrultusunda ögörülerinin gelişmeler için hızlı şekilde aksiyon alınması gerektiği,
- Takipçi değil öncü olunabilirse kazanım sağlanabileceği
- Globaldeki değişim ve etkilerin karşılığının ülkemizde hızla ve ülkemiz şartlarına uygun şekilde ele alınmasının önemi

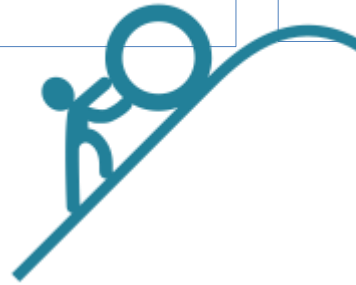

Zorluklar - engeller

- Yasal yapının tamamlanmaması
- Finansman ve teşviklerin yeterli olmaması
- Halkın bilinç ve farkındalık düzeyinin yeterli olmaması
- Doğrusal ekonomi ve konvansiyonel atık yönetimi ile ilgili mevcut bakış açısı
- Bürokratik süreçlerin getireceği engeller
- İş birliği yapmada yaşanan eksiklikler
- Kamu-zel sektör-niversite iş birliklerinde yaşanan zorluklar
- Mevcut sistemin döngüsel ekonomiye uygun olmaması
- Üretim ve tüketim sistemlerinin dönüşümü ve alışkanlıkların değiştirilmesindeki zorluklar ve dönüşüm için uzun zamanın gerekmesi
- Yeni iş modellerinin benimsenmemesi
- Sanayicinin inovasyon sürecini tamamlayamaması
- Etkin ayrı toplama sisteminin oluşturulamaması
- Geri dönüşüm kapasitenin arttırılamaması
- Belediyelerin mevcut atık yönetim maliyetlerinin yüksek olması ve verimli olmaması
- Bu konuda belediyelerin motivasyonunun yüksek olmaması

Destekleyici unsurlar

- Enerji darboğazı ve doğal kaynaklara azalması nedeniyle kaynak verimliliğinin gerekli hale gelmesi
- AB Yeşil Mutabakatı ve AB DEEP etkileri
- Kültürel olarak yeniden kullanım, geri dönüşüm gibi konulara öncelik vermesi
- Sıfır Atık Projesi ile halkın bilinçlendirilmesi ve yeni neslin geri dönüşüm konusunda çalışmalara duyarlılığı
- Bu zamana kadar kamu tarafında yürütülmüş çalışmalar ve oluşturulan altyapı
- Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi ve tüm tarafların projeye duyduğu ilgi ve iş birliği isteği

Boşluk, ihtiyaç ve çözüm önerileri

Politika/ Mevzuat

- Mevzuat altyapısının döngüsel ekonomi prensiplerine göre revizyonu
- Türkiye için döngüsel ekonominin bütünsel olarak ele alındığı bir eylem planı
-

Farkındalık/ Kapasite

- Döngüsel ekonomi kavramının tüm taraflarca net olarak anlaşılması
- Döngüsel ekonomi ile ilgili akademik ve sektörel bazda detaylı alışmalar
-

Altyapı/ Teknoloji

- Yenilikçi teknik ve teknolojilerin kullanımı ve yaygınlaştırılması
- Atıkların kaynağında ayrıştırılması, toplanması ve geri kazanımı için yeterli altyapı
-

Finansman/ Yatırım

- Döngüsel ekonomiye geçişi destekleyen finansal araçlar
- OSB'lerde ve diğeri sanayi bölgelerinde yeşil dönüşümün hızlandırılması
-

Yönetişim/ İş birliğı

- Yerel yönetimlerin döngüsel ekonomi politikalarının uygulanmasında etkin olmaları
- Birimler ve kurumlar arası etkin bilgi paylaşımı, iş birliğı ve koordinasyon
-

Fayda ve Fırsatlar

- Sürdürülebilirliği desteklenmesi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarının ulaşılması için katkı sağlanması
- Karbon azaltımı sağlanması ve iklim değişikliği ile mücadelenin desteklenmesi
- Çevre kirliliğinin önlenmesi, çevre ve insan sağlığı için olumlu etkiler sağlanması
- Kaynak verimliliğinin, atık ve kaynak yönetimi etkinliğinin ve sürdürülebilirliğinin artırılması
- İsrafın en aza indirilmesi
- Ham madde maliyetlerinin düşürülmesi ve fiyat dalgalanmalarının azaltılması
- Doğal kaynaklara olan bağımlılığının azaltılması
- Ekonomik büyümenin arttırılması
- Yeni pazarların oluşturulması
- Yeni ekonomi ve iş modellerinin oluşturulması
- İthalata bağımlılığın azaltılması
- İç ve dış pazarda sanayicilerin rekabet gücünün artırılması
- Tedarik zincirinde ve ticaretteki çevresel şartlara uyum sağlanması
- Şirketlerin ulusal ve uluslararası finansman kaynaklarına, teşvik, kredi ve hibelere ulaşma imkanı sağlaması
- Atık depolama alanlarından tasarruf sağlanması
- İnovasyon ve Ar-Ge'nin tetiklenmesi, yeni teknik ve teknolojilerin geliştirilmesi
- Sürdürülebilir ürün tasarım ve üretim süreçlerinin desteklenmesi
- Yeni iş alanları ve istihdam olanaklarının yaratılması
- İş birliklerinin güçlendirilmesi, yaşam döngüsündeki tüm paydaşların katkı sağlaması
- Tüketici bilinci ve alışkanlıklarının değişmesi

Sonuçlar

- Projenin önemli faaliyetlerinden biri olarak piyasa araştırması ve kurumsal ziyaretler verimli bir şekilde tamamlanmış, belirlenen hedefler gerçekleştirilmiştir.
- Farklı kesimlerden paydaşların görüşleri alınarak döngüsellik analizi de dahil olmak üzere pek çok proje faaliyeti için önemli bir bilgi ve altlık oluşturulmuştur.
- Paydaşların konuyla ve detaylarıyla kısmen ilgili olduğu, özellikle KOBİ'ler açısından bakıldığında kapsamlı bir bilgilendirme ve farkındalık yaratma sürecinin gerekli olduğu görülmüştür.
- Tüm paydaşlar özellikle rekabet gücü kaybı olmaması ve ihracatta engellerle karşılaşılmaması için Türkiye'nin hızla AB DEEP kapsamındaki mevzuat ve uygulamalara uyum sağlaması üzerinde durmaktadır.
- Bunun için doğrusal ekonomi ve geleneksel atık/atık yönetimi anlayışının dışına çıkılması ve döngüsel ekonominin tüm yönleriyle ele alınması kritik öneme sahiptir.

Sonuçlar

- Bu çerçevede döngüsel ekonomi özelinde tanımlayıcı bir yasal düzenleme ve ülkemize özgü kapsamlı bir eylem planının hazırlanması gerekmektedir.
- Politika ve mevzuatın düzenlenmesinin yanı sıra farkındalık ve kapasite yaratılması, altyapı ve teknoloji, finansman ve yatırım, yönetişim ve iş birliği çerçevesinde atılması gereken pek çok adım bulunmakatadır.
- Türkiye'nin Döngüsel Ekonomiye Geçiş Potansiyelinin Değerlendirilmesi için Teknik Destek Projesi'nin atılacak tüm adımlarla ilgili önemli bir başlangıç ve fırsat olduğu görülmektedir.
- Paydaşların projeye ilgisi yüksek olup, sürece dahil olmak ve katkı sağlamak istedikleri de dikkati çekmektedir.

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilmektedir.

Dinlediğiniz için teŖekkürler.

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPACevre

@turkiyedonguseleekonomi

@ipa.cevre

@trdonguseleko

@ipacevre

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre/Environment TÜRKİYE

Türkiye Döngüsel Ekonomi

IPA Çevre

dongusel.csb.gov.tr